

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
КАФЕДРА ЗАГАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ПЕДАГОГІКИ ВИЩОЇ**

ШКОЛИ

Л.В. МАЛЯР

**«Технології навчання освітньої галузі «Мови і літератури»
Методичні рекомендації до практичних занять і самостійної
роботи**

Ужгород–2021

УДК 37.016(076):80

Маляр Л.В. Технології навчання освітньої галузі «Мови і літератури»: методичні рекомендації до практичних занять і самостійної роботи. Ужгород : ДВНЗ «УжНУ», 2021. 25 с.

Методичні рекомендації розроблені відповідно до вимог освітньо-професійної програми «**Початкова освіта**» для магістрів – здобувачів другого рівня вищої освіти (галузь знань **01 – Освіта/Педагогіка**, спеціальність **013 – Початкова освіта**). Можливе використання також у професійній підготовці студентів закладів вищої освіти педагогічних спеціальностей освітнього рівня «бакалавр».

Рецензенти:

Фізеші О.Й., доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту Мукачівського державного університету

Кухта М.І., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи Ужгородського національного університету

Рекомендовано до друку:
науково-методичною комісією факультету суспільних наук
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
(протокол №7 від 25.06.2021 р.)

© Маляр Л.В.
Ужгородський національний університет, 2021

ЗМІСТ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Тема 1. Компетентнісно та особистісно орієнтоване навчання молодших школярів української мови та читання

Тема 2. Технологія інтегрованого навчання. Застосування ігрової технології навчання на уроках мови та читання у початкових класах

Тема 3. Технології проблемного навчання та розвитку творчої особистості. Застосування на уроках української мови та читання у початковій школі технології інтерактивного навчання

Тема 4. Технологія організації навчальної проектної діяльності. Застосування на уроках української мови та читання технології розвитку критичного мислення та мнемотехніки

Тема 5. Технологія розвивального навчання. Застосування технології «Створення ситуації успіху» на уроках української мови і читання» у початковій школі

Тема 6. Педагогічна технологія «Щоденні 5» Технологія організації групової навчальної діяльності молодших школярів на уроках словесності

Тема 7. Технологія диференційованого навчання молодших школярів. Технологія навчання як дослідження. ІКТ на уроках української мови та літературного читання

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Метою вивчення навчального курсу «Технології навчання освітньої галузі «Мови і літератури» є оволодіння майбутніми вчителями (викладачами) методикою застосування сучасних педагогічних технологій у мовно-літературній освітній галузі для подальшого використання їх у практичній педагогічній діяльності.

Завдання курсу:

– ознайомити студентів із сучасними педагогічними технологіями (їх змістом, концептуальними засадами, особливостями та закономірностями реалізації в навчально-виховному процесі початкової школи);

– навчити студентів співвідносити теоретичні знання з практичними потребами сучасної початкової школи, втілювати нові методичні ідеї в практику вивчення рідної словесності;

– підготувати майбутніх учителів початкових класів (викладачів) до педагогічної діяльності в умовах реформування сучасної початкової школи, до моделювання уроку української мови та літературного читання, лекції, практичного заняття з використанням педагогічних технологій;

– вивчати досвід роботи видатних педагогів та творчих учителів шкіл щодо застосування педагогічних технологій на уроках української мови та літературного читання.

– розвивати у студентів пізнавальні інтереси, прагнення до удосконалення своєї професійної підготовки, вміння працювати з навчально-методичною літературою.

– формувати у майбутніх учителів (викладачів) дослідницькі навички, розвивати вміння проводити самостійні наукові пошуки й експериментальні дослідження, а також формувати у них готовність до інноваційної професійної діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати і вміти:**

- знати концептуальні положення державних документів, що регламентують процес навчання української мови і літературного читання у початковій школі, зокрема – Державного стандарту початкової освіти Нової української школи; принципи побудови типових освітніх програм початкової освіти, усвідомлювати завдання, змістові лінії, результати навчання мовно-літературної освітньої галузі;

- усвідомлювати сутність, основні ознаки, історію виникнення, класифікацію педагогічних технологій;

- знати особливості, основні структурні елементи та завдання сучасних педагогічних технологій;

- знати вимоги до використання педагогічних технологій у навчально-виховному процесі початкової школи;

- знати особливості організації навчання освітньої галузі «Мови і літератури» на технологічному рівні, враховуючи закономірності формування комунікативної та літературної компетентностей у молодших школярів;

- використовуючи педагогічні технології, уміти розробити, провести і проаналізувати різні типи уроків української мови та читання, передбачені програмою початкової школи, зробити професійно значущі висновки з метою самовдосконалення;

- володіти методикою застосування сучасних педагогічних технологій у вивченні елементів лексикології, частин мови, морфемної будови слова, фонетики, графіки, орфографії;

- володіти сучасними технологіями, стратегіями колективної та індивідуальної роботи з дітьми щодо вдосконалення навички читання; аналізу літературного твору із кола читання учнів початкових класів, виходячи з літературної специфіки тексту, виявляти здатність критично осмислювати й оцінювати прочитане, давати оцінку зображеному, інтерпретувати;

- володіти сучасними технологіями, стратегіями колективної та індивідуальної роботи з дітьми з метою формування їх мовленнєвої компетентності, здатності до взаєморозуміння, міжособистісної взаємодії.;

- вміти і виявляти готовність навчатися й оволодівати знаннями, зокрема, інноваційними методичними підходами, технологіями навчання, розвитку й виховання учнів початкової школи;

- вміти застосовувати в навчальному процесі досягнення сучасних методик вивчення української мови та читання, передовий практичний досвід педагогів-новаторів;

- виявляти готовність створювати власну методичну скарбничку технологій, стратегій вивчення мовно-літературної освітньої галузі;

Тема 1. Компетентісно та особистісно орієнтоване навчання молодших школярів української мови та читання

Питання для обговорення

1. Компетентнісний підхід до навчання у початкових класах.
2. Державно-нормативне забезпечення уроків української мови та літературного читання. Змістові лінії мовно-літературної освітньої галузі. Компетентність та компетенції у результатах початкової освіти.
3. Психолого-педагогічні особливості формування мовленнєвої, комунікативної та читацької компетенцій учнів молодшого шкільного віку.
4. Компетентісно орієнтовані завдання в системі початкового курсу української мови.
5. Мета, завдання та історичні аспекти особистісно орієнтованого навчання.
6. Методи особистісно-орієнтованого навчання на уроках української мови та читання у початковій школі.

Завдання для самостійної та індивідуальної роботи:

1. Опрацюйте фахові періодичні видання за останні 5 років та сформулюйте актуальні проблеми професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів.

2. Зробіть рецепцію досвіду роботи Чабайховської М.І., Шароварко С.М. «Формування ключових та предметних компетентностей молодших школярів на уроках літературного читання у 2 класі (на матеріалі творчості Т.Г. Шевченка)» // Педагогічні технології навчання української мови та літературного читання в початковій школі: навчально-методичний посібник / за науковою редакцією Чабайховської М.І. Тернопіль: Мальва-ОСО, 2015. С.83-89.

3. В основі особистісно орієнтованої технології навчання і виховання науковці виокремлюють аспекти: біологічний, психологічний, педагогічний, соціальний. Розкрийте їх суть.

4. Як Ви вважаєте, чи можливим є впровадження у практику роботи сучасної загальноосвітньої школи особистісно орієнтованих технологій навчання і виховання у повному обсязі? Обґрунтуйте відповідь.

5. Сформулюйте поради учителям для організації особистісно орієнтованого навчання.

6 Створіть власну технологію особистісно орієнтованого навчання і виховання з метою розвитку творчих здібностей дитини у процесі навчання освітньої галузі «Мови і літератури».

7. Зробіть рецепцію досвіду роботи Чабайховської М.І., Шароварко С.М. «Особистісно орієнтований підхід у навчанні молодших школярів української мови» // Педагогічні технології навчання української мови та літературного читання в початковій школі: навчально-методичний посібник / за науковою редакцією Чабайховської М.І. Тернопіль: Мальва-ОСО, 2015. С.16-41.

8. Напишіть есе на тему: «Комунікативна компетенція як основа формування національної свідомості особистості дитини», «Шляхи впровадження особистісно орієнтованої технології в сучасній школі у процесі

навчання освітньої галузі «Мови і літератури» (на вибір).

9. Підготуйте реферат (за власним вибором) на тему: «Гуманно-особистісна технологія Ш.О.Амонашвілі», «Вальдорфська педагогіка (Р.Штайнер)», «Технологія саморозвитку (М.Монтессорі)», «Технологія вільної праці (С.Френе)», «Технології раннього та інтенсивного навчання грамоти Суть технології навчання грамоти за методикою М.Зайцева. Особливості технології Г.Домана та навчання дітей читанню», «Інноваційні особистісно орієнтовані проекти розвитку особистості», «Зарубіжні особистісно орієнтовані педагогічні технології, що запроваджуються в освіті України».

Література:

1. Авдєєва І. Модель організації особистісно зорієнтованої педагогічної освіти Психологія і суспільство. 2008. №1. С.127-129
2. Базовий навчальний план початкової школи. Типові освітні програми для закладів загальної середньої освіти: 1-2 та 3-4 класи. К:Світоч, 2019. С.30-33.
3. Бех І.Д. Інваріанти особистісно орієнтованого підходу до виховання дитини Початкова школа. 2001. № 2. С. 3-7.
4. Бех І.Д. Особистісно-зорієнтоване виховання – нова освітня філософія Педагогіка толерантності. 2001. № 1. С. 16-19.
5. Бех І.Д. Особистісно-зорієнтоване виховання: шляхи реалізації. Рідна школа. 1999. № 12. С.7-11.
6. Береза В.Д., Комунікативна компетенція як основа формування національної свідомості особистості. Рідна школа. 2006. № 5. С. 1 – 4.
7. Бібік Н. Компетентність і компетенції у результатах початкової освіти. Початкова школа. 2010. № 9. С. 1-4.
8. Нова українська школа: поради для вчителя / Під заг. ред. Бібік Н.М. К: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.
9. Пономарьова К. І. Формування комунікативної компетентності молодших школярів у процесі навчання української мови: методичний посібник/ Пономарьова К. І. Київ: КОНВІ ПРІНТ, 2020 88 с.
10. Чабайховська М.І., Шароварко С.М. Особистісно орієнтований підхід у навчанні молодших школярів української мови. Початкова школа. 2011. №11. С.4-6; №12. С.4-7; 2012. №1. С.4-7.

Тема 2. Технологія інтегрованого навчання. Застосування ігрової технології навчання на уроках мови та читання у початкових класах.

Питання для обговорення

1. Суть та мета інтегрованого навчання. Історичні аспекти виникнення інтегрованого навчання. Методичні принципи об'єднання предметів.
2. Класифікація та види інтегрованих уроків.

3. Структура інтегрованого уроку з вивчення освітньої галузі «Мови і літератури».
4. Актуальність впровадження ігрових технологій на сучасному етапі розвитку освіти. Значення ігрових технологій у навчанні молодших школярів
5. Класифікація та види дидактичних ігор
6. Впровадження ігрових навчальних технологій на уроках української мови і літературного читання.

Завдання для самостійної та індивідуальної роботи:

1. Відобразіть рецепцію педагогічних ідей за темами: «Створення К.Д. Ушинським аналітико-синтетичного методу навчання грамоти шляхом інтеграції письма та читання», «Уроки мислення на природі» В. Сухомлинського як інтеграція різних видів пізнавальної діяльності молодших школярів»
2. Визначте переваги інтегрованого навчання молодших школярів.
3. Сформулюйте загальні вимоги до проведення інтегрованих уроків
4. Розробіть методичні вказівки щодо інтеграції навчального матеріалу із української мови та літературного читання; мови та математики; української мови, читання та природознавства; читання та музичного мистецтва; читання та зображувального мистецтва тощо (за власним вибором).
5. Розробіть й презентуйте тему «Інтеграція навчальних предметів як засіб формування в молодших школярів цілісності сприйняття світу»
6. Сформулюйте основні умови ефективності застосування дидактичних ігор на уроках словесності.
7. Підберіть дидактичні ігри з метою розширення словникового запасу учнів на уроках рідної мови.
8. Змодельуйте ділову гру ««Шість мислячих капелюхів де Боно» на уроках літературного читання у початкових класах».
9. Підготуйте конспект уроку української мови або літературного читання (на вибір) із застосуванням ігрових технологій, продемонструйте окремі фрагменти уроку на практичному занятті.
10. Підготуйте мультимедійну презентацію на тему: «Педагогічний досвід як умова формування педагогічної творчості».

Література:

1. Вашуленко М.С. Інтегрування завдань з рідної мови й читання. Початкова школа. 1994. № 6. С.13-16.
2. Вашуленко М.С., 100 мовних вправ для розвитку дослідницьких умінь учнів: метод. посібн. для вчителів / М.С. Вашуленко, С.Г. Дубовик. К.: Видавничий дім «Освіта», 2018.64с.
3. Вітюк В. В. Інтегрований підхід до навчання у початковій школі / В. В. Вітюк, К. В. Зуйко Актуальні проблеми розвитку природничих та гуманітарних наук : збірник матеріалів II Міжнародної науково-практичної конференції (25 жовтня 2017 р.). Луцьк, 2017. С. 104-106.
4. Інтеграція навчальних предметів в початковій школі як ефективна форма навчання молодших школярів: Матеріали інтернет-семінару / уклад. Л.Н.

Добровольська, В.О. Чорнів. Черкаси: Видавництво КНЗ «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради», 2017. 183 с.

5. Дідух М. В. Ігрові прийоми навчання читати. Початкова школа. 1991. №1. С. 10–13.
6. Максименко Н. Б., Качак Т. Б. Технології вивчення предметів галузі «Мови і літератури» в початковій школі: Навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ: Тіповіт, 2015. 100 с.
7. Наумчук М. М. Сучасний урок української мови в початковій школі. Методика і технологія навчання. Тернопіль : Астон, 2001. 264 с.
8. Навчальні ігри з письма та читання [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://samouchka.com.ua/ukr/_pysmo_i_chytannya/
9. Савченко О.Я. Дидактичні особливості інтегрованих уроків. Початкова школа. 1992.№1. с.27-29
10. Савченко О.Я. Дидактика початкової освіти: підручн. К.: Грамота, 2012. 504 с

Тема 3. Технології проблемного навчання та розвитку творчої особистості. Застосування на уроках української мови та читання у початковій школі технології інтерактивного навчання

Питання для обговорення

1. Проблемне навчання – один із ефективних методів пошукової діяльності молодших школярів. Особливості застосування проблемної ситуації на уроках української мови та літературного читання.
2. Сутність технології розвитку творчої особистості, її завдання.
3. Види творчих завдань. Методи та прийоми розвитку творчої особистості на уроках української мови та читання у початковій школі.
4. Інтерактивні технології як ефективний засіб підвищення навчального процесу: Цілі та завдання інтерактивних технологій
5. Інтерактивні вправи. Особливості упровадження технології інтерактивного навчання на уроках мови та читання
6. Структура уроків словесності із застосуванням інтерактивних технологій

Завдання для самостійної та індивідуальної роботи:

1. Обґрунтуйте умови оптимального використання проблемного навчання в початковій школі.
2. Опишіть методичні прийоми, які використовує вчитель для створення проблемної ситуації на уроках української мови та читання у початковій школі.
3. Зробіть анотацію на досвід роботи В.Сухомлинського: розвиток творчих здібностей молодших школярів засобами словесності.
4. Підберіть комплекс вправ з української мови для розвитку творчого мислення молодших школярів.
5. Визначте оптимальні умови для розвитку творчого потенціалу дитини на уроках мовно-літературного циклу.

6. Зробіть рецепцію досвіду роботи Чабайховської М.І., Шароварко С.М. «Використання інтерактивних технологій навчання на уроках літературного читання в 3-4 класах (на матеріалі творчості Т.Г.Шевченка)» // Педагогічні технології навчання української мови та літературного читання в початковій школі: навчально-методичний посібник / за науковою редакцією Чабайховської М.І. Тернопіль: Мальва-ОСО, 2015. С.90-96.

7. Наведіть приклади та продемонструйте застосування інтерактивних методів на уроках словесності (за власним вибором).

8. Напишіть есе на тему: «Сторітелінг – технологія XXI століття».

9. Розробіть методичні рекомендації стосовно оцінювання роботи учнів на інтерактивному уроці.

10. Розробіть й презентуйте тему «Використання проблемно-пошукових та інтерактивних завдань на уроках словесності у початковій школі»

11. Підготуйте реферат (за власним вибором) на тему: «Технологія розвитку творчої особистості Г. Альтшуллера», «Використання методу case-studies на уроках у початкових класах», «Здоров'язберезувальні технології в початковій школі».

Література:

1. Білик Н.І. Активні та інтерактивні технології навчання як засіб розвитку творчої особистості учня / Н.І. Білик / Педагогічна майстерність: виклики XXI століття [Текст] : портфолію каф. пед. майст. / [упор. : В.В. Зелюк, Н.І. Білик, Т.А.Устименко]. Полтав. обл. ін-т післядипл. пед. осв. ім. М. В. Остроградського. Полтава : АСМІ, 2013. С. 93–116
2. Вашуленко М.С., 100 мовних вправ для розвитку дослідницьких умінь учнів: метод. посібн. для вчителів / М.С.Вашуленко, С.Г.Дубовик. К.: Видавничий дім «Освіта», 2018.64с.
3. Дичківська І. Інноваційні педагогічні технології / І. Дичківська. К.: Академвидав, 2015. 304 с.
4. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій / Н. П. Наволокова. Х.: «Основа», 2012. 176 с.
5. Ігри дорослих. Інтерактивні методи навчання / Упоряд. Л.Галіцина. К.: Ред.загальнопед.газ., 2005.128с.
6. Комар О. А. Підготовка майбутніх учителів початкової школи до застосування інтерактивних технологій. Теоретико-методичні аспекти. Монографія. Умань: РВЦ «Софія», 2008. 332 с.
7. Нова українська школа: порадник для вчителя / Під заг. ред. Бібік Н.М. К: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.
8. Пометун О. І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: наук.-метод. посіб. / О. І. Пометун, Л. В. Пироженко. К.: «А.С.К.», 2005. 192 с.
9. Пометун О. І. Енциклопедія інтерактивного навчання / О. І. Пометун. К., 2007. 144 с.

10. Пономарьова К. І. Формування комунікативної компетентності молодших школярів у процесі навчання української мови: методичний посібник/ Пономарьова К. І. Київ: КОНВІ ПРІНТ, 2020 - 88 с.

**Тема 4. Технологія організації навчальної проектної діяльності.
Застосування на уроках української мови та читання технології розвитку критичного мислення та мнемотехніки**

Питання для обговорення

1. Мета і завдання проектних технологій. Історія виникнення проектної технології.
2. Класифікація проектів. Типи проектів. Видова характеристика навчальних проектів. Можливі теми проектів у початковому курсі мови. Міжпредметний характер проектної діяльності.
3. Методика роботи над навчальним проектом. Етапи планування змісту та послідовність виконання навчального проекту
4. Критичне мислення як вид розумової діяльності. Роль запитань у критичному мисленні.
5. Технології критичного мислення на різних етапах уроків словесності у початковій школі.
6. Методи та прийоми мнемотехніки на уроках української мови та літературного читання.

Завдання для самостійної та індивідуальної роботи:

1. Сформулюйте вимоги до реалізації проектної технології на уроках словесності у початковій школі.
2. Зробіть рецепцію досвіду роботи Чабайховської М.І., Кархут О.І. «Організація проектної діяльності молодших школярів у процесі проведення позаурочної роботи з літературного читання» // Педагогічні технології навчання української мови та літературного читання в початковій школі: навчально-методичний посібник / за науковою редакцією Чабайховської М.І. Тернопіль: Мальва-ОСО, 2015. С.97-111.
3. Запропонуйте тематику проектів з вивчення української мови, або літературного читання для 3 класу початкової школи.
4. Обговоріть у групі різні ідеї проекту. Виберіть одну і обґрунтуйте цей вибір. Визначте тип проекту та знання з інших галузей, які будуть потрібні у роботі над проектом. Покажіть варіанти оформлення проекту.
5. Визначте умови, які спонукають учнів до критичного мислення на уроках словесності.
6. Доберіть завдання з української мови для розвитку критичного мислення за темами 3 класу.
7. Розробіть урок з української мови, або літературного читання з використанням технології критичного мислення і продемонструйте його.

8. Підготуйте та проведіть фрагмент уроку словесності, використавши стратегію розвитку критичного мислення РАФТ, або прийом-гру «Шість капелюхів» (на вибір).

9. Напишіть есе на тему: «Актуальність упровадження технології мнемотехніки в сучасну освіту»

10. Наведіть методи та прийоми використання мнемотехніки в мовно-літературній освітній галузі.

Література:

1. Вашуленко М.С., 100 мовних вправ для розвитку дослідницьких умінь учнів: метод. посібн. для вчителів / М.С. Вашуленко, С.Г. Дубовик. К.: Видавничий дім «Освіта», 2018.64с.
2. Освітні технології: навч.-метод, посіб. / О. М. Пехота, А. З. Кіктенко, О.М. Любарська та ін.; За заг. ред. О.М. Пехоти. К.: А.С.К., 2004. 256 с.
3. Педагогічні технології навчання української мови та літературного читання в початковій школі: навчально-методичний посібник / за науковою редакцією Чабайховської М.І. Тернопіль: Мальва-ОСО, 2015. 188 с.
4. Пономарьова К. І. Формування комунікативної компетентності молодших школярів у процесі навчання української мови: методичний посібник/ Пономарьова К. І. Київ: КОНВІ ПРІНТ, 2020 - 88 с.
5. Педагогічні технології в підготовці вчителів : навчальний посібник / кол. авторів ; за ред. І. Ф. Прокопенка. 3-є вид., допов. і переробл. Харків : ХНПУ, 2018. 457 с.
6. Роєнко Л.М. Теорія і технології вивчення освітньої галузі «Мова і література». Курс лекцій: Посіб. для студентів та учителів почат. кл. Умань, 2015. 126 с.
7. Родюк Н.Ю., Голюк О.Я. Особливості методичних аспектів у формуванні читацької культури учнів початкової школи за допомогою інноваційних технологій. Інноваційна педагогіка. Теорія та методика навчання (з галузей знань) Випуск 25.Т.1. 2020. С.100-103. Режим доступу: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2020/25/part_1/20.pdf
8. Савченко О.Я. Дидактика початкової освіти: підручн. К.: Грамота, 2012. 504 с
9. Чепіль М. М. Педагогічні технології : навч. посіб. / М. М. Чепіль, Н. З. Дудник. К. : Академвидав, 2012. 224 с.
10. Чепурний Г.А. Мнемотехніка: технологія ефективного засвоєння інформації в умовах сучасної освіти: навчально-методичний посібник. Тернопіль: Мандрівець, 2017.208с.

Тема 5. Технологія розвивального навчання. Застосування технології «Створення ситуації успіху» на уроках української мови і читання» у початковій школі

Питання для обговорення

1. Технологія розвивального навчання Історико-педагогічні засади проблеми розвитку.

2. Концептуальні положення систем розвивального навчання Л.С.Виготського, Л.В.Занкова, В.В.Давидова, Д.Б.Ельконіна
3. Зміст технології розвивального навчання в початкових класах та вимоги до особистості педагога, його функції.
4. Використання технології розвивального навчання В.О.Сухомлинського на уроках української мови та читання у початковій школі.
5. Концептуальні засади, мета та завдання технології «Створення ситуації успіху» (за А. Белкіним). Історія виникнення технології.
6. Зміст педагогічної технології «Створення ситуації успіху в навчальній діяльності». Ситуація успіху: як її досягти. Прийоми успіху. Алгоритм створення ситуації успіху.

Завдання для самостійної та індивідуальної роботи:

1. Дайте тлумачення висловів:

- Я.А. Коменський: «Альфою і омегою нашої дидактики хай буде пошук і відкриття засобу, при якому ті, хто учить, менше б навчали, а учні ж більше б училися».

- К.Д. Ушинський: «Наставник повинен тільки допомагати вихованцю боротися з труднощами осягнення того чи іншого предмета: не вчити, а лише допомагати вчитися».

- В.О. Сухомлинський: «Кожен учитель повинен бути вмілим, вдумливим вихователем розуму учнів. Розумове виховання у процесі навчання здійснюється лише тоді, коли нагромадження знань учитель розглядає як один із засобів розвитку пізнавальних та творчих сил, гнучкої, допитливої думки».

2. Охарактеризуйте ключові ідеї розвивального навчання. Дайте тлумачення висловів:

- «Розвивальне навчання має орієнтуватися на «зону найближчого розвитку» (Л.С.Виготський).

- Розвиток особистості дитини полягає в якісній зміні її діяльності.

- Розвивальний вплив навчання найбільшою мірою визначається тим, як воно організовано.

- Найбільш значущою для ефективності навчання є мотивація, зумовлена інтелектуальною активністю та пізнавальними інтересами учнів.

3. Підготуйте реферат (за власним вибором) на тему: «Історія виникнення технології розвивального навчання», «Технологія розвивального навчання Л.В.Занкова», «Концептуальні положення системи розвивального навчання Л.С.Виготського», «Технологія розвивального навчання Ельконіна Д.Б – Давидова В.В.».

4. З'ясуйте внесок К.Д.Ушинського в становлення методики української мови.

5. Проаналізуйте підручники К.Д. Ушинського «Рідне слово», «Дитячий світ». Дайте загальну характеристику навчальних книг, окресліть їх значення для

розвитку освіти. Складіть рекомендації для вчителів початкових класів про можливість використання змісту підручників К.Д.Ушинського у навчально-виховному процесі сучасної школи. Підберіть матеріали (оповідання, казки, тексти тощо), які можна використати в педагогічному процесі сучасної початкової школи.

6. Вивчіть, опишіть і презентуйте досвід роботи В.О.Сухомлинського з впровадження технології розвивального навчання на уроках української мови та читання у початковій школі.

7. На основі аналізу фахових журналів, роботи вчителів вашого регіону вивчіть і систематизуйте досвід упровадження ідей В.О. Сухомлинського в навчально-виховний процес сучасної школи.

9. На основі аналізу нових підручників для початкової школи з'ясуйте, як у сучасній школі вивчається літературно-педагогічна творчість В.Сухомлинського.

10. На основі педагогічних поглядів і практичного досвіду В.О.Сухомлинського розробіть рекомендації для вчителів щодо створення ситуації успіху в навчанні й вихованні учнів.

11. Вивчіть, опишіть і презентуйте досвід роботи сучасних педагогів з упровадження педагогічної технології «Створення ситуації успіху» на уроках української мови і читання» у початковій школі

12. Напишіть есе на тему: «Вплив особистісно орієнтованого навчання на ситуацію успіху школяра».

Література:

1. Вашуленко М.С. 100 мовних вправ для розвитку дослідницьких умінь учнів: метод. посібн. для вчителів / М.С. Вашуленко, С.Г. Дубовик. К.: Видавничий дім «Освіта», 2018.64с.
2. Дичківська І. Інноваційні педагогічні технології / І. Дичківська. К.: Академвидав, 2015. 304 с.
3. Дубяга С.М. Педагогічні технології в початковій школі: Навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів на пряму підготовки «Початкова освіта». Мелітополь: Вид-во МДПУ ім. Б.Хмельницького, 2015. 160 с.
4. Максименко Н. Б., Качак Т. Б. Технології вивчення предметів галузі «Мови і літератури» в початковій школі: Навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ: Тіповіт, 2015. 100 с
5. Освітні технології: навч.-метод. посіб. / О. М. Пехота, А. З. Кіктенко, О.М. Любарська та ін.; За заг. ред. О.М. Пехоти. К.: А.С.К., 2004. 256 с.
6. Педагогічні технології навчання української мови та літературного читання в початковій школі: навчально-методичний посібник / за науковою редакцією Чабайховської М.І. Тернопіль: Мальва-ОСО, 2015. 188 с.

7. Пономарьова К. І. Формування комунікативної компетентності молодших школярів у процесі навчання української мови: методичний посібник/ Пономарьова К. І. Київ: КОНВІ ПРІНТ, 2020 - 88 с.
8. Сухомлинський В.О. Сто порад учителю // Сухомлинський В.О. Вибрані твори в п'яти томах. Том другий. Київ: Видавництво «Радянська школа», 1976. С. 419- 655.
9. Сухомлинський В.О. Вибрані твори в п'яти томах. Київ: Видавництво «Радянська школа», 1976. С. 158-409.
10. Савченко О.Я. Дидактика початкової освіти: підручн. К.: Грамота, 2012. 504 с

Тема 6.

Педагогічна технологія «Щоденні 5». Технологія організації групової навчальної діяльності молодших школярів на уроках словесності.

Питання для обговорення

1. Ключова мета та основні принципи педагогічної технології «Щоденні 5».
2. Базові міні-уроки та правила діяльності «Читання для себе».
3. Базові міні-уроки та правила діяльності «Письмо для себе».
4. Базові міні-уроки та правила діяльності «Читання для когось. Читання разом з другом».
5. Базові міні-уроки та правила діяльності «Робота зі словами».
6. Базові міні-уроки та правила діяльності «Слухання».
7. Мета технології організації групової навчальної діяльності – розвиток дитини як суб'єкта навчальної діяльності. Історичні аспекти технології.
8. Зміст та методи технології організації групової навчальної діяльності на уроках словесності.

Завдання для самостійної та індивідуальної роботи:

1. Охарактеризуйте переваги педагогічної технології «Щоденні 5».
2. Вивчіть, опишіть і презентуйте досвід роботи сучасних педагогів з упровадження педагогічної технології «Щоденні 5» у навчально-виховний процес Нової української школи.
3. Охарактеризуйте недоліки і переваги технології організації групової навчальної діяльності молодших школярів.
4. Сформулюйте вимоги до впровадження технології організації групової навчальної діяльності на уроках словесності.
5. Вивчіть, опишіть і презентуйте досвід роботи сучасних педагогів з упровадження технології організації групової навчальної діяльності молодших школярів на уроках словесності в умовах Нової української школи.
6. Розробіть конспект уроку української мови, або читання з введенням у структуру уроку групових форм організації навчальної діяльності школярів.
7. Дослідіть особливості навчання грамоти за науково-педагогічними проектами – «Інтелект України», «Росток», «Розумники».

Література:

1. Дубяга С.М. Педагогічні технології в початковій школі: Навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів напряму підготовки «Початкова освіта». Мелітополь: Вид-во МДПУ ім. Б. Хмельницького, 2015. 160 с.
2. Довбенко С.Ю. Організація освітнього процесу на засадах педагогіки партнерства в умовах реалізації Концепції нової української школи. Нові стратегії розвитку початкової освіти в умовах євроінтеграції. Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції з міжнародною участю. 16 травня 2018 р. Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г. М., 2018. С. 210–215.
3. Дубровська Л. О., Дешко О. О. Проблема готовності вчителів початкових класів до упровадження ідей реформи нової української школи. Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя. Психолого-педагогічні науки. 2018. №3. С. 23- 27
4. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / Під заг. ред. Бібік Н.М. К: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.
5. Нісімчук А.С., Падалка О.С., Шпак О.Т. Сучасні педагогічні технології. Київ, 2000. 368 с
6. Освітні технології: навч.-метод, посіб. / О. М. Пехота, А. З. Кіктенко, О.М. Любарська та ін.; За заг. ред. О.М. Пехоти. К.: А.С.К., 2004. 256 с.
7. Організаційні форми навчання у початковій школі: посібник / О.Я. Савченко, Н.М. Бібік, В.О. Мартиненко та ін.; за наук. ред. Бібік Н.М. К. : Видавничий дім «Сам», 2017. 304 с.
8. Педагогічні технології в підготовці вчителів : навчальний посібник / кол. авторів ; за ред. І. Ф. Прокопенка. 3-є вид., допов. і переробл. Харків : ХНПУ, 2018. 457 с.
9. Цюняк О. П., Довбенко С. Ю. Педагогічна інноватика : навчально-методичний посібник : Автори упорядники: Цюняк О. П., Довбенко С. Ю., Івано-Франківськ : Видавець Кушнір Г. М., 2019. 190 с.
10. Янкович О. І. Освітні технології сучасних навчальних закладів: навчально-методичний посібник / О. Янкович, Ю. Беднарек, А. Анджеєвська. Тернопіль : ТНПУ ім В. Гнатюка, 2015. 212 с

Тема 7. Технологія диференційованого навчання молодших школярів. Технологія навчання як дослідження. ІКТ на уроках української мови та літературного читання.

Питання для обговорення

1. Мета та завдання диференційованого навчання учнів. Історичні аспекти технології.
2. Особливості реалізації диференційованого підходу на різних етапах уроку української мови та літературного читання.

3. Мета і завдання дослідницької технології. Концептуальні положення. Історія виникнення технології.
4. Зміст технології. Методи застосування технології навчання як дослідження на уроках української мови та літературного читання.
5. Використання інформаційних технологій на сучасному уроці української мови та літератури як засіб підвищення пізнавальної активності учнів.

Завдання для самостійної та індивідуальної роботи:

1. Підготуйте реферат (за власним вибором) на тему: «Диференціація завдань в системі вивчення окремих тем української мови», «Особливості диференційованого навчання в 1-2 класах», «Елементи диференціації в перший рік вивчення мови», «Умови успішного застосування диференційованого навчання на уроках рідної мови», «Диференційовані домашні завдання з рідної мови», «Диференційовані завдання на уроках розвитку зв'язного мовлення», «Критичне мислення та диференціація на уроках рідної мови в початковій школі».

2. Обґрунтуйте особливості побудови уроку словесності в початковій школі з використанням диференційованого підходу до навчання.

3. Розробіть конспект уроку української мови, або читання з введенням у структуру уроку технології диференційованого навчання учнів.

4. Сформулюйте вимоги до діяльності вчителя в умовах впровадження технології навчання як дослідження на уроках рідної мови та читання.

5. Вивчіть, опишіть і презентуйте досвід роботи сучасних педагогів з упровадження технології навчання як дослідження на уроках словесності в умовах Нової української школи.

6. Дослідіть особливості навчання освітньої галузі «Мови і літератури» за науково-педагогічними проектами – «Інтелект України», «Росток», «Розумники».

7. Підберіть різні види і форми використання ІКТ на уроках словесності. Розкрийте особливості застосування мультимедійних засобів на різних етапах уроку.

8. Розробіть та представте фрагмент уроку освітньої галузі «Мови і літератури» з використанням ІКТ.

9. Напишіть есе на тему: «Інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) та їх роль в освітньому процесі»

10. Підготуйте проект «Початкова школа майбутнього: впровадження інноваційних технологій на уроках української мови та літературного читання».

Література:

1. Вашуленко М.С., 100 мовних вправ для розвитку дослідницьких умінь учнів: метод. посібн. для вчителів / М.С.Вашуленко, С.Г.Дубовик. К.: Видавничий дім «Освіта», 2018.64с.
2. Вітюк В.В. Використання інформаційно-комп'ютерних технологій під час вивчення літератури рідного краю / В.В. Вітюк, Т.М. Бабій. – Педагогіка // Збірник наукових праць (Матеріали У міжнародної науковопрактичної конференції науковців, аспірантів, та студентів «Актуальні проблеми соціальної

- педагогіки, початкової та дошкільної освіти / за ред. П.М. Гусака, Н.І. Корпач. – Луцьк: ПП Іванюк, 2015. – С. 80-84.
3. Вітюк В.В. Категорійний підхід до поняття «інформаційнокомп'ютерні технології» в українській лінгводидактиці / В.В. Вітюк // Proceedings of the International Scientific and Practical Conference «The Top Actual Researches in Modern Science, Vol. IY (July 18-19, 2015, Ajman, UAE)». – Dubai: Rost Publishing, 2015. – S. 12-20.
 4. Вітюк В. В. Використання мультимедійних презентацій на уроках літературного читання / В. В. Вітюк, К. В. Зуйко. // International Scientific and Practical Conference “WORLD SCIENCE” (Scientific and Practical Results in 2015. Prospects for Their Development (December 23 – 24, 2015, Abu-Dhabi, UAE)). – 2016. – 1(5), Vol.1. – S. 13-17.
 5. Вітюк В. В. Використання мультимедійних презентацій у букварний період навчання грамоти / В. В. Вітюк, М. О. Липисвицькаю // Педагогіка : зб. наук праць : [матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції науковців, аспірантів та студентів «Актуальні проблеми соціальної педагогіки, початкової та дошкільної освіти»] / За ред. П. М. Гусака, Н. І. Корпач. – Луцьк : Вежа-друк, 2016. – С. 169-173.
 6. Компаній О. Формування читацьких інтересів молодших школярів із використанням мультимедіа та Інтернету / Компаній О. // Початкова школа. - 2013. - № 3. - С. 17-20.
 7. Нова українська школа: порадник для вчителя / Під заг. ред. Бібік Н.М. К: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.
 8. Освітні технології: навч.-метод, посіб. / О. М. Пехота, А. З. Кіктенко, О.М. Любарська та ін.; За заг. ред. О.М. Пехоти. К.: А.С.К., 2004. 256 с.
 9. Співаковський О.В., Петухова Л.Є., Коткова В.В. Інформаційно-комунікаційні технології в початковій школі: Навчально-методичний посібник для студентів напрямку підготовки «Початкова освіта». Херсон, 2011. 267 с.
 10. Цюняк О. П., Довбенко С. Ю. Педагогічна інноватика : навчально-методичний посібник : Автори упорядники: Цюняк О. П., Довбенко С. Ю., Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г. М., 2019. 190 с.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Базовий навчальний план початкової школи. Типові освітні програми для закладів загальної середньої освіти: 1-2 та 3-4 класи. К:Світоч, 2019. С.30-33.
2. Вашуленко М.С., 100 мовних вправ для розвитку дослідницьких умінь учнів: метод. посібн. для вчителів / М.С. Вашуленко, С.Г. Дубовик. К.: Видавничий дім «Освіта», 2018.64с.
3. Державний стандарт початкової школи. Типові освітні програми для закладів загальної середньої освіти: 1-2 та 3-4 класи. К:Світоч, 2019. С. 4-29.
4. Дичківська І. Інноваційні педагогічні технології / І. Дичківська. К.: Академвидав, 2015. 304 с.
5. Дубяга С.М. Педагогічні технології в початковій школі: Навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів напряму підготовки «Початкова освіта». Мелітополь: Вид-во МДПУ ім. Б.Хмельницького, 2015. 160с.
6. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій / Н. П. Наволокова. Х: «Основа», 2012. 176 с.
7. Інтерактивні методи навчання в практиці роботи початкової школи / упорядн. Стребна О. В., Соценко А, О. 8-е вид. Х. : Вид. група «Основа», 2010. 174 с.
8. Інтерактивні технології при вивченні української мови /Р. Орицин, Л.Залюбовська. Тернопіль: Підручники і посібники, 2009. 80с.
9. Інтерактивні технології навчання у початкових класах / І.І. Дівака. Тернопіль: Мандрівець, 2012. 180с.
- 10.Коваль Г. П. Методика викладання української мови: навчальний посібник для студентів педінститутів, гуманітарних університетів, педагогічних коледжів спеціальності «Педагогіка і методика початкового навчання» / Г. П. Коваль, Н.І.Деркач, М. М. Наумчук. Тернопіль : Астон, 2008. 288 с.
- 11.Коваль Г.П. Методика читання / Г.П. Коваль, Л.І. Іванова, Т.Б. Суржик. Тернопіль : Богдан, 2008. С. 3-12.
- 12.Методика навчання української мови в початковій школі / за наук. ред. М.С.Вашуленка. К. : Літера ЛТД, 2012. 364 с.
- 13.Максименко Н. Б., Качак Т. Б. Технології вивчення предметів галузі «Мови і літератури» в початковій школі: Навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ: Тіповіт, 2015. 100 с.
- 14.Наумчук М. М. Сучасний урок української мови в початковій школі. Методика і технологія навчання. Тернопіль : Астон, 2001. 264 с.
- 15.Нагаєв В. М. Методика викладання у вищій школі / В. М. Нагаєв. К.: Центр учбової літератури, 2007. 232 с.
- 16.Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / Під заг. ред. Бібік Н.М. К: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.
- 17.Нісімчук А.С., Падалка О.С., Шпак О.Т. Сучасні педагогічні технології. Київ, 2000. 368 с

18. Освітні технології: навч.-метод, посіб. / О. М. Пехота, А. З. Кіктенко, О.М. Любарська та ін.; За заг. ред. О.М. Пехоти. К.: А.С.К., 2004. 256 с.
19. Пономарьова К. І. Формування комунікативної компетентності молодших школярів у процесі навчання української мови: методичний посібник/ Пономарьова К. І. Київ: КОНВІ ПРІНТ, 2020 - 88 с.
20. Педагогічні технології навчання української мови та літературного читання в початковій школі / за наук. ред. Чабайовської М. І. –Тернопіль : Мальва-ОСО, 2015. 188 с.
21. Педагогічні технології в підготовці вчителів : навчальний посібник / кол. авторів; за ред. І.Ф.Прокопенка. 3-є вид., допов. і переробл. Харків : ХНПУ, 2018. 457с.
22. Пометун О. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід / Пометун О., Пироженко Л. К., 2002. 135 с
23. Роєнко Л.М. Теорія і технології вивчення освітньої галузі «Мова і література». Курс лекцій: Посіб. для студентів та учителів почат. кл. Умань, 2015. 126 с.
24. Родюк Н.Ю., Голюк О.Я. Особливості методичних аспектів у формуванні читацької культури учнів початкової школи за допомогою інноваційних технологій // Інноваційна педагогіка. Теорія та методика навчання (з галузей знань) Випуск 25.Т.1. 2020. С. 100-103. Режим доступу: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2020/25/part_1/20.pdf
25. Савченко О.Я. Методика читання у початкових класах / О.Я. Савченко. К. : Освіта, 2007.
26. Співаковський О.В., Петухова Л.Є., Коткова В.В. Інформаційно-комунікаційні технології в початковій школі: Навчально-методичний посібник для студентів напряму підготовки «Початкова освіта». Херсон, 2011. 267 с.
27. Типові освітні програми для закладів загальної середньої освіти: 1-2 та 3-4 класи. К:Світоч, 2019. 339 с.
28. Українська мова з методикою навчання в початкових класах. Інтегрований курс / За ред. А. П. Каніщенко, Г. О. Ткачук. Тернопіль.: Богдан, 2011. 263 с.
29. Цюняк О. П., Довбенко С. Ю. Педагогічна інноватика : навчально-методичний посібник : Авториупорядники: Цюняк О. П., Довбенко С. Ю., Івано-Франківськ : Видавець Кушнір Г. М., 2019. 190 с.
30. Чепіль М. М. Педагогічні технології : навч. посіб. / М. М. Чепіль, Н. З. Дудник. К. : Академвидав, 2012. 224 с.
31. Чепурний Г.А. Мнемотехніка: технологія ефективного засвоєння інформації в умовах сучасної освіти: навчально-методичний посібник. Тернопіль, 2017. 208 с.
32. Янкович О. І. Освітні технології сучасних навчальних закладів: навчально-методичний посібник / О. Янкович, Ю. Беднарек, А. Анджеєвська. Тернопіль : ТНПУ ім В. Гнатюка, 2015. 212 с.

Допоміжна література

1. Анісімова Г. О. Сучасний урок у початковій школі : традиції та інновації / Г. О. Анісімова, О. В. Нікулочкіна. Тернопіль : Мандрівець, 2013. 104 с.
2. Бульбах Т. Підготовка та проведення уроків з мультимедійною підтримкою в початкових класах / Т. Бульбах Початкова школа : Науковометодичний журнал. 2015 № 3 С. 56-58.

3. Береза В.Д., Комунікативна компетенція як основа формування національної свідомості особистості. Рідна школа. 2006. № 5. С. 1 – 4.
4. Бех І. Д. Духовні цінності розвитку особистості // Педагогіка і психологія. 1997. №4. С. 124 – 129.
5. Бех І.Д. Інваріанти особистісно орієнтованого підходу до виховання дитини. Початкова школа. 2001. № 2. С. 3-7.
6. Бех І.Д. Особистісно-зорієнтоване виховання – нова освітня філософія. Педагогіка толерантності. 2001. № 1. С. 16-19.
- 7.Бех І.Д. Особистісно-зорієнтоване виховання: шляхи реалізації. Рідна школа. № 12. 1999. С.7-11.
8. Бібік Н. Компетентність і компетенції у результатах початкової освіти. Початкова школа. 2010. № 9. С. 1-4.
9. Вашуленко О. Варіативність уроків літературного читання / О. Вашуленко, О. Захарченко, І. Левченко. Учитель початкової школи. 2015. № 4. С.
- 10.Вітюк В.В. Лінгвокультурологічні аспекти формування мовної особистості / В.В. Вітюк // Сучасні проблеми гуманітаристики: сучасні пошуки, комунікативні та педагогічні стратегії: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. Рівне, 2013. С. 186-189.
- 11.Вітюк В.В. Вихідні методичні позиції в дослідженні понять «компетенція» і «компетентність» / В.В. Вітюк. Сучасні тенденції та фактори розвитку педагогічних та психологічних наук: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. У 2 частинах. Ч. І. К.: Київська наукова організація педагогіки та психології, 2014. С. 25 -28.
- 12.Вітюк В.В. Лінгводидактичний підхід до формування комунікативної компетентності в учнів сучасної школи / В.В. Вітюк. Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Серія «Педагогічні науки». Луцьк, 2014. - № 6 (283). С. 17-21.
- 13.Вітюк В.В. Комунікативна компетентність як важлива складова сучасної початкової освіти / В.В. Вітюк, Л.С. Тарасюк. Українська педагогічна освіта в європейському часопросторі: Матеріали Міжвузівської студентської науково-практичної конференції. Дубно: ДКРДГУ, 2014. С. 5-21.
- 14.Вітюк В.В. Соціокультурний аспект навчання української мови / В.В. Вітюк, В.Г. Кисель // Тенденції та перспективи формування професійної лексики. Ірпінь : Національний ун-т ДПС України, 2015. Вип. У. С. 185- 188.
- 15.Вітюк В.В. Використання інформаційно-комп'ютерних технологій під час вивчення літератури рідного краю / В.В. Вітюк, Т.М. Бабій. – Педагогіка // Збірник наукових праць (Матеріали У міжнародної науковопрактичної конференції науковців, аспірантів, та студентів «Актуальні проблеми соціальної педагогіки, початкової та дошкільної освіти / за ред. П.М. Гусака, Н.І. Корпач. Луцьк: ПП Іванюк, 2015. С. 80-84.

16. Вітюк В.В. Категорійний підхід до поняття «інформаційнокомп'ютерні технології» в українській лінгводидактиці / В.В. Вітюк // Proceedings of the International Scientific and Practical Conference «The Top Actual Researches in Modern Science, Vol. IY (July 18-19, 2015, Ajman, UAE)». Dubai: Rost Publishing, 2015. S. 12-20.
17. Вітюк В. В. Художній текст як засіб формування творчо-естетичних цінностей у майбутніх учителів початкових класів / Вітюк В. В., Каптур Г. А. / Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка: Філологічні науки. Випуск 42. Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2016. С. 216-220.
18. Вітюк В. В. Використання мультимедійних презентацій на уроках літературного читання / В. В. Вітюк, К. В. Зуйко. // International Scientific and Practical Conference “WORLD SCIENCE” (Scientific and Practical Results in 2015. Prospects for Their Development (December 23 – 24, 2015, Abu-Dhabi, UAE)). 2016. 1(5), Vol.1. S. 13-17.
19. Вітюк В. В. Використання мультимедійних презентацій у букварний період навчання грамоти / В. В. Вітюк, М. О. Липисвицькаю . Педагогіка : зб. наук праць : [матеріали УІІ Міжнародної науково-практичної конференції науковців, аспірантів та студентів «Актуальні проблеми соціальної педагогіки, початкової та дошкільної освіти»] / За ред. П. М. Гусака, Н. І. Корпач. Луцьк : Вежа-друк, 2016. С. 169-173.
20. Вітюк В. В. Орфографічна грамотність: формуємо вміння писати без помилок. / В. В. Вітюк. Учитель початкової школи. 2016. № 5. С. 14- 19.
21. Вітюк В. В. Аналіз типових лексичних помилок у мовленні майбутніх учителів початкової школи / В. В. Вітюк, І. М. Булавчик.. Тенденції та перспективи формування професійної лексики : Доповіді УІІ Міжвузівського науково-практичного семінару. Ірпінь : УДФС України, 2017. Вип. УІІ. С. 117-122.
22. Вітюк В. В. Комунікативне портфоліо майбутніх учителів початкової школи / В. В. Вітюк, І.М.Булавчик // Антропоцентрична скерованість сучасної наукової лінгвістичної парадигми. – Миколаїв : МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2017. Вип. 2. С. 29-36.
23. Вітюк В. В. Історичний аспект інтегрованого навчання в початковій школі / В. В. Вітюк, К. В. Зуйко, М. О. Липисвицька // Педагогіка : зб. наук. пр. : [матеріали УІІІ Міжнародної науково-практичної конференції науковців, аспірантів та студентів «Актуальні проблеми педагогіки і соціальної роботи»] / за ред. П. М. Гусака, А. В. Лякішевої та Н. І. Корпач. Луцьк : Вежа-Друк, 2017. С. 127-130.
24. Вітюк В. В. Інтегрований підхід до навчання у початковій школі / В. В. Вітюк, К. В. Зуйко // Актуальні проблеми розвитку природничих та гуманітарних наук : збірник матеріалів ІІ Міжнародної науково-практичної конференції (25 жовтня 2017 р.). Луцьк, 2017. С. 104-106.

25. Дідик О. В. Компетентнісно орієнтовне навчання . Х.: Основа. 2010.
26. Дідух М. В. Ігрові прийоми навчання читати . Початкова школа. 1991. №1. С. 10–13.
27. Довбенко С.Ю. Організація освітнього процесу на засадах педагогіки партнерства в умовах реалізації Концепції нової української школи. Нові стратегії розвитку початкової освіти в умовах євроінтеграції. Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції з міжнародною участю. 16 травня 2018 р. Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г.М., 2018. С. 210–215.
28. Дубровська Л. О., Дешко О. О. Проблема готовності вчителів початкових класів до упровадження ідей реформи нової української школи. Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя. Психолого-педагогічні науки. 2018. №3. С. 23- 27
29. Єргіна О. В. Сучасний урок і мультимедійні технології: досвід і перспектива / О. В. Єргіна Комп'ютер у школі та сім'ї: науково-методичний. 2008. № 2. С. 12 – 16.
30. Зеленська О. Використання інноваційних технологій на уроках у початкових класах / О.Зеленська. Початкова школа. 2013. № 9. С. 47- 49.
31. Інтеграція навчальних предметів в початковій школі як ефективна форма навчання молодших школярів: Матеріали інтернет-семінару / уклад. Л.Н. Добровольська, В.О. Чорновіл. Черкаси: Видавництво КНЗ «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради», 2017. 183 с.
32. Ісаєва О. Комп'ютер на уроці літератури як методична проблема / О. Ісаєва // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. 2009. № 5. С. 2-5.
33. Ігри дорослих. Інтерактивні методи навчання / Упоряд. Л.Галіцина. К.: Ред. загальнопед. газ., 2005. 128с.
34. Кітаєва М. Використання мультимедійних технологій / М. Кітаєва. Початкова освіта. 2011. №38. С. 7-10.
35. Компаній О. Формування читацьких інтересів молодших школярів із використанням мультимедіа та Інтернету / Компаній О. Початкова школа. 2013. № 3. С. 17-20.
36. Кравчук Л. В. Ефективний урок / Л. В. Кравчук. Початкова школа. 2013. № 1. С.12-15.
37. Комар О. А. Підготовка майбутніх учителів початкової школи до застосування інтерактивних технологій. Теоретико-методичні аспекти. Монографія. Умань: РВЦ «Софія», 2008. 332 с.
38. Кудикіна Н. В. Підготовка майбутнього вчителя до особистісно орієнтованого керівництва ігровою діяльністю молодших школярів. Гуманістично спрямований виховний процес і становлення особистості (Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді). К.: ВіРА. 2001. С. 27-32.

39. Кучеренко І. Технологія проблемного навчання української мови: сутність та лінгводидактичний потенціал / Ірина Кучеренко. Українська мова і література в школі. 2018. № 3. С. 14-21.
40. Лаврентьєва Г. П. Використання комп'ютера у навчанні молодших школярів очима психолога / Г. П. Лаврентьєва // Комп'ютер у школі та сім'ї. 2011 - № 8. С. 21-24.
41. Мартиненко В.О. Оновлення змісту літературного читання у контексті компетентнісного підходу / В.О. Мартиненко // Методичний коментар до навчальних програм для 1-4 класів. Дайджест. / Укл. О. В. Онопрієнко. Донецьк: Каштан, 2012. С. 50-57.
42. Науменко В. О. Алгоритм підготовки вчителя початкових класів до уроку читання В. О. Науменко, Н. О. Рибалко. Вісник психології і соціальної педагогіки Режим доступу: <http://www.psyh.kiev.ua>
43. Онишків З. М. Мультимедіа в початковій школі / З. М. Онишків Початкова школа : Науково-методичний журнал. 2012 № 5. С. 48-51.
44. Організаційні форми навчання у початковій школі: посібник / О.Я. Савченко, Н.М. Бібік, В.О. Мартиненко та ін.; за наук. ред. Бібік Н.М. К. : Видавничий дім «Сам», 2017. 304 с.
45. Петлюшенко Н. Упровадження комп'ютерних технологій у початковій школі / Н. Петлюшенко. Початкове навчання і виховання. 2012- № 1 - С. 12-15.
46. Пищук О. В. Методика використання мультимедіа-технологій на уроці / О. В. Пищук. Педагогічна майстерня. 2012. - № 10. С. 15-17.
47. Підласий І. П. Критерії ефективності сучасного уроку / І. П. Підласий. К. Педагогічна думка. 2003. 127 с.
48. Пометун О. І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. Науково-методичний посібник / О. І. Пометун, Л. В. Пироженко. К. : А.С.К., 2006. 192 с.
49. Пометун О. І. Енциклопедія інтерактивного навчання / О. І. Пометун. К., 2007. 144 с.
50. Савченко О. Дидактика початкової освіти / О.Савченко. - К: Грамота, 2012. - С. 336-362. 41.
51. Савченко О.Я. Сучасний урок у початкових класах. / О.Я. Савченко. К.: Магістр. 1997. -256с.
52. Савченко О. Компетентнісна спрямованість нових навчальних програм для початкової школи / О. Савченко. Початкова школа : 2012. № 8. С. 4-5.
53. Савченко О. Сучасний урок: суб'єктивність навчання і варіативність структури / Савченко О. Початкова школа. 2011. № 9. С. 11-15.
54. Теорія та практика змішаного навчання : монографія / Кухаренко В. М., Березенська С. М., Бугайчук К. Л., Олійник Н. Ю., Олійник Т. О, Рибалко О.В., Сиротенко Н. Г., Столяревська А.Л.; за ред.Кухаренка В. М. Харків: «Міськдрук», НТУ «ХП», 2016. 284 с

55. Чабайховська М.І., Шароварко С.М. Особистісно орієнтований підхід у навчанні молодших школярів української мови Початкова школа. 2011. №11. С.4-6; №12. С.4-7; 2012. №1. С.4-7.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Інформаційна компетентність як вагома складова фахової компетентності вчителя. URL: http://osvita.ua/school/lessons_summary/edu_technology/32355/
2. Ігрова технологія в початковій школі: види, цілі і завдання, актуальність. Цікаві уроки в початковій школі. URL: <http://urok.pp.ua/serednya-osvta/4128-grova-tehnologya-v-pochatkovy-shkol-vidi-cl-zavdannya-aktualnst-ckav-uroki-v-pochatkovy-shkol.html>.
3. Механізми проблемно-орієнтованого навчання. URL: <http://nus.org.ua/view/mehanizm-problemno-oriyentovanogo-navchannya/>.
4. Навчальні ігри з письма та читання Режим доступу: http://samouchka.com.ua/ukr/_pysmo_i_chytannya/
5. Особливості змісту технології Г. Альтшуллера. URL: <http://textbooks.net.ua/content/view/6092/49/>.
6. Проектне навчання: коротко про головне. URL: <http://nus.org.ua/view/proektne-navchannya-korotko-pro-golovne/>.
7. Перевернуте навчання. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=cIKsKYbsPN0>.
8. «Перевернене» навчання – ключова тенденція освітніх технологій сучасності. URL: <http://oin.in.ua/perevernene-navchannya-klyuchovatendentsiya-osvitnih-tehnolohij-suchasnosti/>.
9. Проект «Сучасний урок української мови в початковій школі» http://kalashnikova.ucoz.ua/publ/proekt_quot_suchasnij_urok_ukrajinskoji_movi_v_pochatkovij_shkoli_quot/1-1-0-5 -
10. Сучасні освітні технології <http://www.ukrreferat.com/index.php?referat=65086>
11. Сокурєнко О. О. Ігрові педагогічні технології у початковій школі. <http://www.moippo.mk.ua/attachments/article/62/soc1.pdf>
12. Типові освітні програми для 1 – 2 класів НУШ <http://nus.org.ua/news/opublikuvaly-typovi-osvitni-programy-dlya-1-2-klasiv-nush-dokumenty/> -
13. Українська мова і література у школі <http://www.franko.lviv.ua/lknp/mova/numo/interv.html>
14. Як і коли застосовувати проблемне навчання. URL: <http://nus.org.ua/view/yak-i-koly-zastosovuvaty-problemne-navchannya-problem-based-learning/>.
15. Як навчання на основі ігор розвиває навички 21-го століття. URL: <http://nus.org.ua/view/yak-navchannya-na-osnovi-igor-rozvyvanavychky-21-go-stolittya/>.